

TURUN KAUPPAKORKEAKOULU
Turku School of Economics and Business Administration
PORIN YKSIKKÖ

HYVINVOINTIALAN YKSITYINEN PALVELUJÄRJESTELMÄ SATAKUNNASSA

Sosiaali- ja terveystalouden toimijoiden liiketoimintaosaamisen tutkimus- ja kehittämistarpeita kartoittava selvitys

Tutkija Eevaleena Mattila
Turun kauppakorkeakoulu
Porin yksikkö
Hyvinvointialan liiketoimintaosaamisen kehittämisverkosto –hanke
19.10.2004

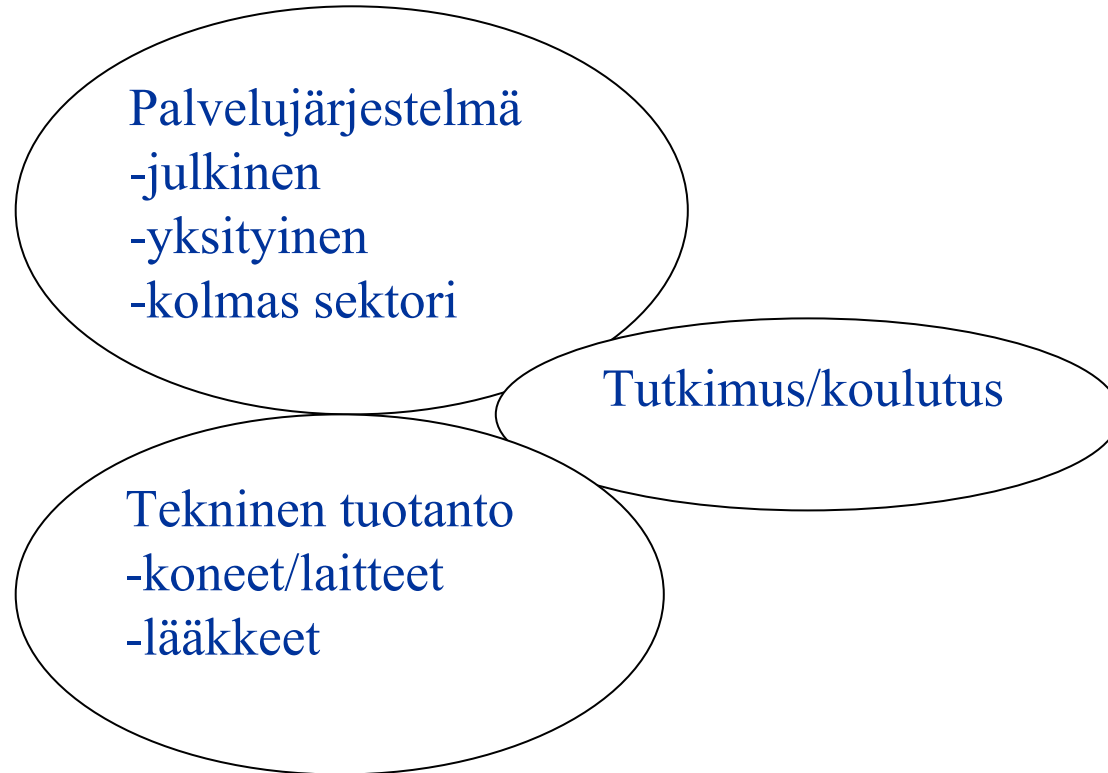
Selvityksen tavoite

- Selvitys on osa Hyvinvointialan liiketoiminnan kehittämisverkosto –hanketta, jonka yhtenä tavoitteena on kehittää ja tuottaa palveluja työelämän tarpeisiin. Verkoston tavoitteena on huomioida niin julkisen kuin yksityisen sektorin tarpeet hyvinvointialan liiketoiminnan kehittämisessä.
- Selvityksen avulla pyritään täydentämään Riikka Westmanin (2002) aiemmin tekemää tutkimusta sosiaali- ja terveystalouden palveluyrityksistä osana Satakunnan hyvinvointiklusteria.
- Selvityksessä toteutetun kyselyn avulla pyrittiä tuomaan esille sosiaali- ja terveyspalveluyrittäjien liiketoimintaosaamisen tutkimus-, kehittämis- ja koulutustarpeita sekä julkisen sektorin toimijoiden näkemyksiä yksityisen sektorin toimijoiden liiketoimintaosaamisen tutkimus-, kehittämis- ja koulutustarpeista.

Kuvio 1. Hyvinvointiklusteri (Lähde: mukailtu Koivukangas P. ja Valtonen H. 1995)

- Vuonna 2002 Suomessa oli 2967 yksityisen terveystalvelun tuottajaa, joista Länsi-Suomen läänissä 1153 tuottajaa (39% koko maan tuottajista)
- Satakunnassa oli 139 tuottajaa, joka on 12% Länsi-Suomen läänin tuottajista
- Satakunnan maakunnan kolmesta seutukunnasta Porissa sijaitsee 65 % (122) tuottajista, Rauman seutukunnassa sijaitsee 26 % (49) ja Pohjois-Satakunnan seutukunnassa vain 9 % (17)
- Yritysten osuus markkinoista terveystalveluissa oli vuonna 2001 17%
- Terveystalvelut jaetaan Stakesin toimialaluokituksen (TOL 851) mukaan sairaalapalveluihin, lääkäripalveluihin, hammashoitoon ja muuhun terveydenhuoltopalveluun
- Neljä suurinta palvelualaa muodostavat koko maassa ja Satakunnassa lääkinnällinen kuntoutus, lääkärin vastaanotto, työterveyshuolto ja laboratoriot toiminta

Yksityiset sosiaalipalvelut

- Vuonna 2003 Suomessa oli 3143 yksityistä sosiaalipalvelutoimintayksikköä, joista Länsi-Suomen läänissä 987 toimintayksikköä (31% koko maan toimintayksiköistä)
- Satakunnassa oli 89 toimintayksikköä, joka on 9% Länsi-Suomen läänin toimintayksiköistä
- Satakunnan maakunnan kolmesta seutukunnasta Porissa sijaitsee 61% (50), Rauman seutukunnassa 33% (27) ja Pohjois-Satakunnan seutukunnassa vain 6% (5)
- Yritysten osuus markkinoista sosiaalipalveluissa oli vuonna 2001 5%
- Sosiaalipalvelut jaetaan Stakesin toimialaluokituksen (TOL 853) mukaan majoituksen sisältäviin palveluihin ja sosiaalisiin avopalveluihin
- Neljä suurinta palvelualaa muodostavat koko maassa ja Satakunnassa palvelutalot ja ryhmäkodit, lasten ja nuorten laitokset, kotipalvelut ja lasten päivähoito

- Kysymysten osalta hieman poikkeavat kyselyt hyvinvointialan yrittäjille ja julkisen sektorin toimijoille
 - julkisen sektorin toimijoille (kunnanjohtajat, kuntien sosiaali- ja terveystoimen edustajat) 70 kappaletta -> palautettiin 21 kappaletta 30%
 - sosiaalipalveluyrittäjille 83 kappaletta -> palautettiin 28 kappaletta 35%
 - terveyspalveluyrittäjille 189 kappaletta -> palautettiin 50 kappaletta 26%
- **YHTEENSÄ LÄHETETTIIN 342 KYSELYÄ -> PALAUTETTIIN 99 KAPPALETTA 29%**

Yksityisen sektorin kasvu hyvinvointialalla julkisen sektorin näkökulmasta

- Hyvinvointialan yksityisen sektorin tarve kasvaa tulevaisuudessa nykyisestä:
 - sosiaalipalveluissa etenkin kotipalvelujen, palvelutalojen ja ryhmäkotien, vanhusten laitosten sekä lasten ja nuorten laitosten toimialojen osalta
 - terveyspalveluissa lääkäripalvelujen, hammashoidon ja fysioterapian toimialojen osalta
- Palvelut tulisi tulevaisuudessa enenevässä määrin tuottaa hankkimalla osa palveluista yksityisiltä ja kuntien välisenä yhteistyönä

Missä hyvinvointialan yrittäjyyteen liittyvissä asioissa koetaan lisäohjauksen tarvetta

Julkinen sektori		Yksityinen sektori		
			Sosiaaliala	Terveysala
Kilpailuttaminen	14 %	Suunnittelu	4 %	3 %
Hinnoittelu	12 %	Kannattavuus	4 %	10 %
Markkinointi	12 %	Yritysmuoto	1 %	3 %
Tuotteistus	11 %	Perustaminen		
Verkostoituminen	10 %	Tuotteistus	7 %	4 %
Suunnittelu	9 %	Hinnoittelu	6 %	9 %
Kannattavuus	8 %	Markkinointi	7 %	7 %
Perustaminen	8 %	Kilpailuttaminen	15 %	7 %
Henkilöstö	3 %	Rahoitus	6 %	3 %
Verotus	3 %	Viranomaisille tehtävät		
Rahoitus	3 %	ilmoitukset ja selvitykset	4 %	7 %
Lainsäädäntö	3 %	Henkilöstö	6 %	2 %
Yritysmuoto	2 %	Verotus	6 %	10 %
Kirjanpito	2 %	Vakuutukset	1 %	4 %
Viranomaisille tehtävät		Lainsäädäntö	7 %	10 %
ilmoitukset ja selvitykset	1 %	Kirjanpito	4 %	9 %
Vakuutukset	1 %	Verkostoituminen	18 %	10 %
		Muu	1 %	2 %

Yksityisen hyvinvointialan ongelmat ja kehittämistarpeet Satakunnassa

- Yksityisten sosiaalipalvelujen keskeiset ongelmat ja kehittämistarpeet
 - palvelujen vähäinen tuotteistaminen
 - hinnoitteluosaaminen
 - kilpailuttaminen
 - yhteistyön lisääminen sekä toisten yrittäjien ja muiden tuottajien kanssa
- Yksityisten terveyspalvelujen keskeiset ongelmat ja kehittämistarpeet
 - puutteet kustannuslaskennassa
 - puutteet hinnoittelussa
 - verotus
 - lainsäädäntö
 - tuottajien yhteistyö

Hyvinvointialan koulutus-, tutkimus- ja kehittämistarpeet

- liiketoimintaosaamisen eri osa-alueet
- ajankohtaista tietoa hyvinvointialan uudistuksista, kehittämisestä ja tutkimuksesta sekä valtakunnallisesti että EU tasolla
- valtion vaikutuksista sosiaali- ja terveystalouteen sääntelyn avulla
 - lainsäädännölliset uudistukset
 - lääninhallitusten valvontavastuu
- julkisen sektorin roolin muuttuminen palvelujen tuottajasta palvelujen järjestäjäksi ja kehittäjäksi
- kilpailuttaminen
 - palvelujen hinnoittelu (yrittäjä)
 - palvelun ostaminen (julkisen sektorin toimijat)
- palveluseteli
- käytännön asiat aina yrityksen perustamisesta toiminnan vähentämiseen ja lopettamiseen

Hyvinvointialan yrittäjän yhteistyötahot

- Hyvinvointialan aloitteleva yrittäjä hakee apua ja tukea pääosin toisilta yrittäjiltä.
- Rahallista apua ja tukea haetaan pankilta ja Finnvera Oyj:ltä. Henkistä apua ja tukea ajatuksilleen yrittäjä hakee läheisiltään sekä hyviä käytäntöjä ja kokemuksia toisilta yrittäjiltä.
- Hyvinvointialan yrittäjän avun ja tuen lähde:
 - Terveyspalveluyrittäjät hakevat apua ja tukea toisilta yrittäjiltä, ammattijärjestöiltä, pankilta, sukulaisilta tai ystäviltä sekä Finnvera Oyj:ltä.
 - Sosiaalipalveluyrittäjät hakevat apua ja tukea toisilta yrittäjiltä, pankilta, TE-keskukselta, Yrityspalvelu Enteristä ja Finnvera Oyj:ltä.
- Yritystoiminnan kannalta tärkein yhteistyötaho:
 - sosiaalipalveluyrittäjillä sosiaalitoimi, omaiset, terveydenhuolto ja lääninhallitus
 - terveyspalveluyrittäjillä terveystoimi, omaiset, toiset yrittäjät ja ammattijärjestöt.
- Yrittäjyysneuvontaan erikoistuneiden tahojen ja oppilaitosten merkitys avun ja tuen lähteenä sekä tärkeänä yhteistyötahona olivat muita tahoja vähäisempiä

Hyvinvointialan toimijoiden verkottuminen Satakunnassa

- Satakunnan hyvinvointitoimijoiden verkottumisen kehittämistyön tavoitteena tulisi:
 - muodostaa hyvinvointialan yritystoiminnan tärkein yhteistyötaho, jossa hyvinvointialan ja liiketoimintaosaamisen hyvät käytännöt ja osaaminen yhdistyvät
 - taho, josta aloitteleva hyvinvointialan yrittäjä saa apua ja tukea
 - tietolähde julkisen sektorin toimijoille Satakunnan alueella käytettävissä olevista palveluista
- Hyvinvointitoimijoiden muodostaman verkoston tehtävänä ohjata avun ja tiedon tarvisija asiantuntevan ja osaavan hyvinvointialan toimijan puoleen tiedonsaannin ja avun tarpeen mukaan
- Hyvinvointiverkoston tulisi muodostua julkisen ja kolmannen sektorin toimijoista, hyvinvointialan yrittäjistä, Satakunnan alueen korkeakouluista ja oppilaitoksista, yrittäjyyteen liittyvistä asiantuntijatahoista, yrittäjä- ja ammattijärjestöistä, Satakunnan alueen hyvinvointialan hankkeista ym. hyvinvointialan toimijoista

- Hyvinvointialan toimijoille suunnatun koulutuksen tulisi olla koulutukseen käytettävissä olevan ajan ollessa rajallista lyhytkestoista, lähellä yrittäjää ja koulutuksessa tulisi lähteä perusasioista käytännön läheisesti

Hyvinvointialan osaamisen lisääminen lyhytkestoisten hyvinvointialan eri toimijoita yhdistävien kurssien ja seminaarien avulla sekä tutkimus- ja kehittämistyön tulosten julkistaminen ammattikirjallisuuden ja –lehtien välityksellä edistäisi yhteistä pyrkimystä hyvinvointialan laadukkaaseen palvelutarjonnan takaamiseksi Satakunnassa.

KIITOS !

